

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**Кафедра германської філології та методики викладання
іноземних мов**

Т. Є. Єременко, І.А Княжева, О. М. Трубіцина

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська))**

Одеса – 2024

УДК: 378.5+81+11.111+821.111

Друкується за рішенням Вченої Ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол засідання № 16 від 30.05.2024 р.).

Єременко Т. Є., Княжева І.А., Трубіцина О.М

Методичні рекомендації з організації та проведення комплексного державного екзамену «Теорія навчання та виховання» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). Одеса. Університет Ушинського, 2024. 64 с.

Рецензенти:

Р.Ю. Мартинова, доктор педагогічних наук, професор Державного Закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Т.М. Картель, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської державної академії будівництва та архітектури

Методичні рекомендації укладено з метою забезпечення здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» орієнтованою основою дій у період складання комплексного державного екзамену «Теорія навчання та виховання» на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	2
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ.....	4
1. Загальні вимоги до здобувачів вищої освіти на державному екзамені з методики викладання англійської мови.....	9
2. Структура і зміст державного екзамєну.....	11
3. Зміст методичної підготовки здобувачів вищої освіти.....	12
4. Вимоги до оформлення індивідуального завдання з методики викладання англійської мови.....	37
5. Критерії оцінювання відповідей здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.....	46
6. Зміст державного кваліфікаційного екзамєну з навчальної дисципліни «Педагогіка».....	51
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	60

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Положення про організацію контролю та оцінювання знань студентів державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та спрямовані на надання допомоги здобувачам під час підготовки до комплексного державного екзамену «Теорія навчання та виховання» та орієнтованої основи дій членам екзаменаційної комісії.

Державний кваліфікаційний екзамен «Теорія навчання та виховання» є продовженням навчально-виховного процесу, складовою частиною завершального етапу підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Державний кваліфікаційний екзамен «Теорія навчання та

виховання» має на меті визначення готовності студентів до здійснення професійно-методичних функцій вчителя іноземної мови у закладах загальної середньої освіти. У межах екзамену перевіряється та оцінюється практична та науково-теоретична підготовка майбутніх бакалаврів з методики викладання англійської мови і педагогіки: сформованість комунікативних та організаційних умінь, необхідних учителю іноземної мови в його професійній діяльності; вміння проводити самостійні науково-практичні дослідження.

До складання державного кваліфікаційний екзамену «Теорія навчання та виховання» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) допускаються якщо вони виконали всі вимоги навчального плану.

Державний кваліфікаційний екзамен «Теорія навчання та виховання» складається українською мовою.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Організаційна підготовка до державного екзамену проводиться згідно з розпорядженням ректора ДЗ «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинський» та організовується кафедрою германської філології та методики викладання іноземних мов разом з деканатом іноземних мов. Державна екзаменаційна комісія створюється щорічно наказом ректора та діє протягом календарного року як єдина для денної та заочної форм навчання з числа професорсько-викладацького складу кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов у кількості п'яти осіб на чолі з головою – висококваліфікованим фахівцем, який має вчений ступінь або звання. До її складу включаються представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію». Головою комісії призначається провідний науковець спеціальності Середня освіта (Мова і література (англійська)) або Філологія (англійська мова і література), який не є працівником Університету.

Одна й та сама особа може бути головою екзаменаційної комісії не більше трьох років поспіль.

Державні экзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за умов присутності не менше половини її складу, присутність голови комісії/заступника голови при цьому є обов'язковою.

До проведення екзамену всі члени комісії знайомляться зі своїми правами й обов'язками, завданнями та вимогами щодо атестації здобувачів, критеріями оцінювання якості підготовки випускників, розкладом роботи ЕК, особливостями організації та проведення державного екзамену. Голова комісії забезпечує роботу комісії відповідно до затвердженого розкладу; обов'язково є присутнім на комплексному державному екзамені, на засіданнях комісії під час обговорення б результатів екзаменів, виставленні оцінок, вирішенні питань про присвоєння відповідного ступеня вищої освіти, професійної кваліфікації та видачі дипломів державного зразка або відмові у їх видачі (з необхідною аргументацією); контролює роботу секретаря комісії щодо підготовки необхідних документів до початку роботи комісії та оформлення протоколів; складає звіт про результати роботи комісії.

Секретар комісії призначається наказом ректора Університету з числа працівників факультету (інституту,

відділення тощо) і не є членом комісії. Секретар комісії забезпечує правильне і своєчасне оформлення документів.

До початку роботи комісії секретар повинен:

- отримати бланки протоколів засідання комісії;
- підготувати відомість результатів успішності тестування здобувачів зі спеціальності;
- отримати супровідні документи (накази, розпорядження, подання голові екзаменаційної комісії щодо складання державного екзамену, відомості про виконання здобувачами навчального плану і отримані оцінки, залікові книжки тощо), що необхідні для забезпечення якісної та кваліфікованої роботи комісії.

Під час роботи комісії секретар:

- доводить до відома голові та членам комісії інформацію, що стосується її роботи;
- веде протоколи засідань екзаменаційної комісії.

Після засідання екзаменаційної комісії секретар комісії:

- передає до архіву Університету оформлений протокол;

Завданнями екзаменаційних комісій є:

- комплексна перевірка й оцінка практичної фахової

підготовки здобувачів вищої освіти, встановлення її відповідності освітньо-професійній програмі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Мова і література (англійська))», стандартам вищої освіти;

- прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідного ступеня вищої освіти і кваліфікації та видачу диплому (диплому з відзнакою з урахуванням рекомендації випускової кафедри);

- розроблення пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців.

При складанні комплексного державного екзамену до екзаменаційної комісії подаються:

- критерії оцінювання усних або письмових (тестових) відповідей здобувачів у трьох системах: національній, 100-бальній, ECTS;

- комплект екзаменаційних білетів, завдань (тестових, комплексних), що виносяться на екзамен;

- варіанти правильних відповідей (при тестовій формі).

Екзаменаційні білети, варіанти завдань, перелік матеріалів та обладнання розробляються викладачами кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов, щорічно затверджуються завідувачем кафедри германської

філології та методики викладання іноземних мов або деканом факультету іноземних мов і погоджуються з головою екзаменаційної комісії.

1. Загальні вимоги до здобувачів вищої освіти на державному екзамені з методики викладання англійської мови

Державний екзамен передбачає перевірку та оцінку сформованості у студентів предметно-фахової компетенції: комунікативної, соціокультурної, професійної тощо. Випускники повинні володіти комунікативними вміннями і навичками, вміти реалізувати здобуті знання в майбутній професійній діяльності.

На державному екзамені з методики викладання англійської мови студенти-випускники повинні продемонструвати:

а. комунікативну компетенцію, тобто володіння способами формулювання думок відповідною мовою, способами реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності;

б. володіння професійно-методичними вміннями: конструктивно-планувальними, комунікативно-навчальними, організаційними, розвиваючо-виховними і дослідницькими, сформованими після вивчення теоретико - практичного курсу методики та під час педагогічної практики.

1.1 Порядок проведення державного екзамену

Державний екзамен – це комплексна перевірка знань студентів з дисциплін, передбачених навчальним планом, за білетами, складеними у повній відповідності до навчальних програм.

Під час підготовки до відповіді на питання білету студентам забороняється користуватися мобільними телефонами, іншими технічними пристроями та матеріалами на паперових та електронних носіях. У разі невиконання зазначених вимог студенту виставляється оцінка "незадовільно".

2. Структура і зміст державного екзамену

Державний екзамен «Теорія і практика навчання та виховання» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) включає три завдання: два з методики викладання англійської мови і одне з педагогіки.

2.1 Зміст державного кваліфікаційного екзамену

Методика викладання англійської мови.

Метою є визначення рівня сформованості методичної компетенції учителя іноземної мови.

Студент повинен продемонструвати теоретичну та практичну підготовку з методики викладання іноземних мов, новітніх технологій та знання сучасних методичних положень з питань навчання іноземної мови в середній школі й планування фрагменту уроку з метою формування мовної та мовленнєвої компетенції.

Об'єкти оцінювання: гностичні, конструктивно-планувальні, проектувальні та комунікативно-навчальні вміння.

3. Зміст методичної підготовки здобувачів вищої освіти

Зміст методичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) включає III блоки:

I-ий блок – теоретичні основи викладання іноземних мов – включає теоретичні засади з предмету та гностичні вміння, необхідні студентам при плануванні уроків.

II-ий блок – формування іншомовної комунікативної компетенції студентів – включає питання формування граматичної, лексичної, фонетичної компетенції; також компетенції в аудіюванні, читанні, письмі та усному монологічному і діалогічному мовленні, а також перелік гностичних, конструктивно-планувальних, комунікативно-навчальних та організаційних вмінь студентів у даних компетенціях.

III-ій блок – організація і планування класної та позакласної роботи включає питання особливостей навчання іноземної мови на різних етапах навчання у ЗОШ на уроках та поза них, а також комунікативно-навчальні та організаційні вміння даного блоку питань.

Характеристика блоків методичної підготовки здобувачів вищої освіти (бакалаврів) спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))». Характеристика блоків методичної підготовки представлена відповідно до вимог, викладених у Програмі підготовки бакалаврів до державного екзамену за загальною редакцією М.І. Соловей.

3.1. I блок. Теоретичні основи методики викладання іноземних мов у ВНЗ

Методика як наука про навчання іноземних мов (ІМ):

- зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією, характер цих зв'язків.

Мета навчання іноземних мов у середній школі:

- підхід до визначення мети навчання ІМ як оволодіння культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвиваючому;

- комплексна реалізація цілей навчання ІМ у середніх навчальних закладах у процесі навчання ІМ;

- поняття іншомовної комунікативної компетенції; її структура.

Зміст навчання іноземних мов у середній школі:

- проблема відбору мовного і мовленнєвого матеріалу для комунікативно-достатнього рівня володіння ІМ учнями;
- проблема відбору комунікативних намірів та типових ситуацій спілкування для навчання усного мовлення;
- проблема відбору текстів для навчання читання та аудіювання.

Базові методичні категорії: принцип, метод, методична система, методичний прийом:

- окремі та спеціальні методичні принципи;
- загально-методичні принципи;
- система принципів як стратегія навчання;
- методи навчання з позиції вчителя та з позиції учня;
- методичний прийом.

Засоби навчання іноземних мов у середній школі:

- поняття про засоби навчання;
- типи засобів навчання;
- характеристика технічних та нетехнічних засобів навчання.

Характеристика програми з іноземної мови для

середньоїшколи:

- структура програми;
- вимоги програми за ступенями навчання;
- зміст навчального матеріалу, його розподіл по розділах;
- проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови;
- підручник – основний засіб навчання ІМ;
- проблема створення навчально-методичних комплексів (НМК) з іноземних мов;
- характер творчої діяльності вчителя при використанні НМК.

Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов:

- види технічних засобів зорової і слухової наочності, метаїх використання на різних ступенях навчання іноземних мов;
- методика застосування різних технічних засобів.

Система вправ для навчання іноземної мови:

- вправа як засіб оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями;

- класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації;
- типи та види вправ, їх організація в комплекси, групи, серії;
- поняття про систему вправ та її компоненти;
- послідовність виконання вправ згідно з етапами формування мовленнєвих навичок та вмінь;
- особливості комунікативних вправ.

Гностичні вміння:

- розкривати та аналізувати основні характеристики методики як науки (предмет методики, його специфіку, понятійно-категорійний апарат, основні методи дослідження);
- опрацьовувати наукові джерела з теорії методики з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку; аналізувати структуру та зміст програми з іноземної мови для ЗНЗ різних типів;
- аналізувати структуру і компоненти навчально - методичних комплексів та методичних концепцій, які покладені в їх основу; орієнтуватися в кінцевих і проміжних вимогах програми щодо динаміки формування в учнів різних класів іншомовної комунікативної компетенції;

- співвідносити кінцеві цілі навчання і вимоги програми з конкретними умовами навчання в різних класах;
- аналізувати вправи, які пропонуються в навчально-методичному комплексі, визначати їх цілі та режими виконання.

3.2. II Блок. Формування іншомовної комунікативної компетенції студентів

Формування іншомовної граматичної компетенції:

- лінгвістична і педагогічна граматики; характеристика граматичної підсистеми іноземної мови;
- цілі і завдання навчання граматики на різних ступенях навчання;
- роль граматичних знань в процесі формування іншомовної граматичної компетенції;
- характеристика граматичних навичок у продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності та етапи їх формування;
- вправи для формування іншомовної граматичної компетенції, їх цілі і режими виконання;

- особливості формування іншомовної граматичної компетенції в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної лексичної компетенції:

- цілі і завдання навчання лексики ІМ;
- характеристика лексичної підсистеми іноземної мови;
- активний, пасивний лексичний мінімум та потенційний словник;
- характеристика лексичних навичок у продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності та етапи їх формування;
- прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики;
- вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
- вправи для формування потенційного словника учня;
- особливості формування іншомовної лексичної компетенції в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної фонетичної компетенції:

- роль і місце інтонаційних і слухо - вимовних навичок у навчанні іноземної мови;

- характеристика фонетичної і фонологічної підсистеми іноземної мови;
- цілі і завдання навчання фонетики;
- роль фонетичних знань у процесі формування іншомовної фонетичної компетенції в учнів і студентів;
- характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних і слухо - вимовних навичок;
- вправи для формування іншомовної фонетичної компетенції, їх цілі і режими виконання;
- особливості формування іншомовної фонетичної компетенції в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції в аудіюванні:

- загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- фактори, що впливають на якість аудіювання;
- цілі і завдання навчання аудіювання;
- класифікація видів аудіювання та типи аудіотекстів;
- вправи для формування іншомовної компетенції в аудіюванні;
- вимоги до текстів для навчання аудіювання;

- особливості формування іншомовної компетенції в аудіюванні в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції в говорінні:

- загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння;

- монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні і лінгвістичні особливості (у порівнянні);

- цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення;

- функціональні типи монологів і діалогів;

- етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення;

- вправи та використання різних видів опор у навчанні діалогічного та монологічного мовлення;

- навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення;

- рольова гра та методика її організації і проведення;

- особливості формування іншомовної компетенції в говорінні в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції в читанні:

- загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- фактори, що впливають на якість читання;
- цілі і завдання навчання читання;
- класифікація видів читання та типи текстів для читання;
- вправи для формування іншомовної компетенції в читанні, їх цілі і режими виконання;
- вимоги до текстів для навчання читання;
- особливості формування іншомовної компетенції в читанні в початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції в письмі:

- загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- цілі і завдання формування іншомовної компетенції в письмі; жанри і типи писемних текстів;
- етапи навчання письма та стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів;
- вправи для формування компетенції в письмі;
- особливості формування іншомовної компетенції в

письмі в початковій, основній і старшій школі.

Гностичні вміння:

- аналізувати навчальний матеріал (програми, граматичний мінімум для середніх навчальних закладів і способи його організації в підручнику залежно від виду мовленнєвої діяльності); визначати та розподіляти граматичний матеріал за рівнем методичних труднощів його засвоєння;
- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання граматики в ЗВО;
- визначати можливості лексичного наповнення нової граматичної структури з урахуванням засвоєного словника; аналізувати засоби наочності при введенні та активізації нової граматичної структури;
- аналізувати граматичні вправи в підручниках; визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати лексичний мінімум для ЗВО і способи його організації в підручниках;
- класифікувати лексичні одиниці за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати цілі та специфіку змісту навчання на кожному етапі формування лексичної навички;

- виявляти можливості використання нової лексики в типових граматичних структурах з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу;
- аналізувати прийоми і способи семантизації нових лексичних одиниць з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння; аналізувати лексичні вправи в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання; при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання;
- аналізувати фонетичний матеріал навчально-методичних комплексів; визначати об'єкти навчання вимови;
- прогнозувати можливі труднощі засвоєння матеріалу з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів;
- аналізувати фонетичні вправи, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі та режими виконання;
- розуміти кінцеві та проміжні вимоги програми щодо динаміки розвитку в школярів різних класів мовленнєвого вміння аудіювання; аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання на слух; добирати чи адаптувати аудіотексти з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання;

- аналізувати мовний і мовленнєвий матеріал для читання з метою вивчення в ньому головних об'єктів навчання; прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу учнями конкретного класу; аналізувати зміст навчальних текстів з точки зору їх освітніх і виховних можливостей;
- вимірювати та оцінювати рівень сформованості навичок і вмінь читання;
- співвідносити кінцеві цілі навчання читання і вимоги програми з системою окремих спеціальних цілей навчання згідно з конкретними умовами формування навичок і вмінь читання на різних ступенях навчання;
- аналізувати графічний матеріал навчально-методичних комплексів; визначати можливі труднощі засвоєння графічної та орфографічної системи іноземної мови;
- аналізувати мовні та психологічні особливості діалогічного і монологічного мовлення;
- визначати сутність діалогічного й монологічного мовлення; виділяти та аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння діалогічним та монологічним мовленням;
- аналізувати вправи для навчання говоріння, які подаються

в підручнику;

- аналізувати і практично реалізовувати фрагменти уроку з навчання письма та писемного мовлення;
- визначати складність письмових вправ, їх цілі і функції в загальній системі вправ.

Конструктивно-планувальні вміння:

- добирати і розробляти додаткові граматичні вправи; визначати їх цілі, ефективні способи та режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- планувати і реалізовувати фрагмент уроку з навчання граматики; конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку граматичних навичок усного мовлення і читання на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію граматичного матеріалу в мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нового граматичного явища на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи введення та активізації нового граматичного матеріалу з

урахуванням методичних труднощів його засвоєння;

- відбирати і застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів введення та активізації нового граматичного матеріалу;

- спрощувати або ускладнювати завдання до граматичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими граматичними вправами;

- визначати умови, реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо засвоєння граматичного матеріалу, вибирати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання; добирати і розробляти додаткові лексичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;

- критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає семантизувати та активізувати нові лексичні одиниці;

- усвідомлювати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування лексичних навичок усного мовлення і читання на різних ступенях навчання; застосовувати найбільш раціональні

прийоми і способи семантизації лексики з урахуванням рівня методичних труднощів її засвоєння; добирати, дозувати і методично доцільно організовувати лексичний матеріал у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням обраного способу і прийому семантизації; вибирати з матеріалів навчально-методичного комплексу засоби наочності;

- (вербальної або невербальної), створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів семантизації нової лексики;

- спрощувати або ускладнювати (чи замінити іншими) завдання до лексичних вправ і способи їх виконання, якщо запропоновані в підручнику вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання;

- добирати і розробляти додаткові фонетичні вправи; організовувати послідовне виконання фонетичних вправ відповідно до цілей і завдань уроку;

- визначати і класифікувати помилки у вимові учнів;

- методично правильно організовувати роботу над виправленням помилок та їх попередженням;

- проводити фонетичну і мовленнєву зарядку;
- планувати і реалізовувати фрагмент уроку з навчання фонетики;
- формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання аудіювання на різних відрізках навчального процесу;
- планувати фрагменти уроку згідно з метою навчання аудіювання на різних ступенях;
- реалізовувати фрагмент навчання аудіювання в практиці навчання; раціонально використовувати матеріали навчально-методичних комплексів;
- складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями вміннями аудіювання;
- добирати, самостійно розробляти і застосовувати навчальні посібники з метою формування навичок техніки читання та письма; визначити і класифікувати помилки учнів з техніки читання та письма;
- методично правильно планувати і здійснювати фрагменти уроків з виправлення та попередження помилок учнів; складати контрольні вправи для визначення рівня володіння учнями навичками техніки читання та письма;

- прогнозувати можливі труднощі сприймання графічного матеріалу учнями і накреслювати шляхи подолання цих труднощів; складати додаткові вправи для формування графічних навичок; планувати фрагмент уроку згідно з цілями навчання читання і реалізовувати цей фрагмент на уроці;
- підбирати та адаптувати навчальні тексти з урахуванням реального рівня підготовки учнів і відповідно до методичних цілей та завдань їх використання;
- добирати і раціонально застосовувати навчально-наочний матеріал; складати письмові і контрольні роботи різного призначення; виявляти і виправляти помилки у писемному мовленні, розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо динаміки розвитку діалогічного і монологічного мовлення школярів по класах; формулювати конкретні завдання уроку з урахуванням певних умов навчання;
- здійснювати методичний аналіз мовленнєвого матеріалу з метою виділення в ньому об'єктів навчання;
- прогнозувати можливі труднощі їх засвоєння учнями в говорінні; визначати одиниці навчання діалогу і монологу з різним комунікативним змістом і формою вираження;
- здійснювати та обґрунтовувати вибір і застосування

певних прийомів і способів ознайомлення учнів з новими мовленнєвими формулами діалогу або монологу, представлених у підручнику; аналізувати вправи для навчання говоріння, які подаються в підручнику;

- визначати їх цілі та ефективний режим виконання; формулювати навчально-мовленнєві ситуації для навчання діалогічного мовлення та комунікативні завдання для стимулювання монологічного висловлювання учнів;

- планувати і реалізувати на уроці фрагменти з навчання діалогічного і монологічного мовлення;

- дозувати і методично організовувати мовленнєвий матеріал у різні типи діалогічних єдностей, мікродіалогів та адекватні їм навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням конкретних умов навчання діалогічного мовлення і підготовки учнів;

- раціонально використовувати різні види опор у навчанні діалогічного та монологічного мовлення залежно від характеру мовленнєвого матеріалу, етапу навчання та виду монологу або типу діалогу; орієнтуватися в системі вправ, що розвивають вміння діалогічного або монологічного мовлення;

- добирати необхідні засоби мовної і немовної наочності;

створювати додаткову наочність для введення навчально-мовленнєвих ситуацій;

- добирати і, в разі необхідності, складати додаткові вправи, визначати послідовність їх виконання відповідно до цілей і завдань уроку; планувати об'єкти контролю мовленнєвих умінь школярів у говорінні.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- раціонально і методично грамотно використовувати матеріали НМК та додаткові навчальні матеріали з метою досягнення цілей уроку;

- реалізовувати на уроці соціокультурний, освітній і виховний потенціал мети, змісту уроку та навчальних матеріалів; використовувати реальні і створювати на уроці навчальні мовленнєві ситуації;

- раціонально використовувати різні види опор у формуванні іншомовних мовних і мовленнєвих компетенцій! залежно від виду компетенції, характеру мовленнєвого матеріалу і ступеню навчання; методично грамотно застосовувати необхідні засоби наочності та технічні засоби навчання;

- методично грамотно проводити початкові та рольові ігри,

проекти; раціонально поєднувати на уроці колективні та індивідуальні форми роботи.

3.3. III Блок. Організація і планування класної та позакласної роботи з іноземної мови в закладах загальної середньої освіти

Загальна характеристика процесу навчання іноземної мови в школі на сучасному етапі:

- обов'язковий курс навчання ІМ у закладах загальної середньої освіти; ступені навчання;
- завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання.

Особливості навчання іноземної мови в основній школі:

- середній ступінь та його загальна характеристика; вікові особливості учнів 5-9 класів;
- організація навчання, форми та прийоми навчання; роль самостійної роботи в процесі оволодіння їм.

Особливості навчання іноземної мови в старшій школі:

- старший ступінь та його загальна характеристика; вікові особливості учнів 10-12 класів;
- співвідношення усного мовлення, читання та письма; прийоми та форми навчання;

- самостійна робота учнів з оволодіння ІМ;
- індивідуальний підхід до організації самостійної роботи учнів з ІМ.

Урок як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови:

- урок як основна форма навчально-виховного процесу;
- специфіка уроку, вимоги до сучасного уроку іноземної мови;
- Форми роботи вчителя та учнів на уроці, переваги колективних форм роботи;
- типологія уроків ІМ, різні точки зору на типологію уроків; структура уроку ІМ: функції вчителя на уроці.
- Планування навчального процесу з іноземної мови:
- типи і види планів;
- структура планів; компоненти та етапи плану уроку; особливості планування на різних ступенях навчання.
- Організація і реалізація контролю на уроках іноземної мови в школі:
- об'єкти і цілі контролю; види контролю; форми контролю;
- роль поточного та підсумкового контролю у формуванні вмінь аудіювання, діалогічного та монологічного мовлення,

читання і письма.

Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови:

- завдання та зміст інтенсифікації навчання;
- прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії;
- застосування вправ з використанням рольової гри;
- цілі, завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови;
- роль позакласної роботи з ІМ у підвищенні мотивації учнів до вивчення предмета «Іноземна мова»;
- види і форми позакласної роботи з іноземної мови в школах різного ступеня, її завдання та зміст;
- методика проведення різних форм та видів позакласної роботи;
- роль кабінету їм в організації позакласної роботи з ІМ, його технічне та методичне оснащення.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- оцінювати і коментувати відповіді учнів згідно з вимогами програми до кожного віщу мовленнєвої діяльності;
- помічати і виправляти помилки учнів в усному та

писемному мовленні, класифікувати їх щодо причин виникнення і реалізовувати заходи щодо їх усунення;

- проводити поточний та підсумковий контроль володіння аудіюванням, діалогічним та монологічним мовленням, читанням і писемним мовленням;

- перевіряти й оцінювати письмові контрольні роботи та організувати роботу над помилками;

- вести урок іноземною мовою, грамотно використовуючи різноманітні вирази класного вжитку та засоби реалізації типових мовленнєвих функцій учителя (комунікативних намірів); встановлювати і підтримувати засобами ІМ різноманітні мовленнєві контакти та атмосферу співпраці з учнями;

- адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до вимог програми відповідного класу та рівня мовленнєвої підготовки учнів; створювати доброзичливий психологічний клімат на занятті з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;

- застосовувати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої і розумової діяльності учнів;

- здійснювати на уроці індивідуальний підхід до учнів та рівномірно розподіляти свою увагу між учнями різних рівнів

підготовки.

4. Вимоги до оформлення індивідуального завдання з методики викладання англійської мови

Здобувач вищої освіти допускається до державного екзамену з методики викладання англійської мови тільки за умови наявності розгорнутого плану-конспекта уроку.

Термін виконання розгорнутого плану-конспекта уроку один тиждень. Виконане індивідуальне завдання подається на розгляд комісії за 2 тижня до початку державного кваліфікаційного екзамену.

Презентація передбачає:

- аргументацію доцільності методичних рішень
- демонстрацію фрагменту уроку висловами власного вжитку
- коректне вживання методичної термінології.

Під час презентації студент має звернути увагу на необхідність:

- дотримання норм часу;
- логічного переходу від однієї частини виступу до іншої;
- доповідати в нормальному темпі мовлення;
- чітко вимовляти текст українською та іноземною мовами;

- використання засобів навчання, у тому числі технічних.

Виконане індивідуальне завдання з методики викладання англійської мови має бути представлене в уніфікованому для всіх здобувачів вигляді (комп'ютерний варіант) із вказанням сторінок (титульний аркуш; зміст поданих матеріалів; методичне обґрунтування правомірності планування відповідного фрагмента уроку; розгорнутий фрагмент поурочного плану уроку; література, опрацьована при плануванні даного фрагмента уроку; додатки).

Розгорнутий план-конспект фрагмента уроку оформлюється чітко і акуратно на стандартних аркушах паперу А-4 (210x297).

Виконане індивідуальне завдання з методики викладання англійської мови подається до державної екзаменаційної комісії у день екзамену, в теці у вигляді методичних матеріалів з такими складовими:

- **титульна сторінка** із зазначенням завдання і відомостей щодо його виконавця (див. Додаток 1);
- інформація про **зміст** матеріалів, яка має бути подана на окремій (наступній за титульним аркушем) сторінці у такий спосіб:

ЗМІСТ

1.Схематичний план - конспект даного уроку.....	3
2.Розгорнутий фрагмент поурочного плану уроку за завданням № __	5
3.Література, опрацьована при плануванні даного фрагмента уроку	14
4. Додаток 1. Ксерокопія сторінок підручника, на матеріалі якого укладено даний фрагмент поурочного плану	15

Увага! Ознайомтесь з порадам та рекомендаціями щодо складання плану-копекту за посиланням:

<https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-plan-uroku/>

5. Додаток 2. Засоби унаочнення та інші допоміжні матеріали	20
---	----

- розгорнутий **план-конспект** відповідного фрагмента уроку;

- **супровідні матеріали**, які забезпечують якісне вирішення конкретних методичних завдань, такими, наприклад, є:

- картки миттєвого пред'явлення відповідного мовного матеріалу;
- картинки (предметні, тематичні, ситуативні);
- зразки мікродіалогів;
- плакати для навчання модифікації діалогу-зразка;
- зразки вербальних опор для навчання монологічного мовлення: підстановчі таблиці закритого або відкритого типу, ключові слова, структурно-мовленнєві схеми, логіко-синтаксичні схеми; плани висловлювань;
- вербально-зображальні опори: екрани погоди, розклади занять;
- аудитивні опори;
- дидактичний роздавальний матеріал для індивідуального, парного або групового використання;
- зразки прагматичної лінгвокраїнознавчої наочності: афіші, оголошення, програми телебачення, радіо; зразки привітальних листівок, листів носіїв мови; меню, розклад руху транспорту; анкети, розклади уроків у іноземній школі тощо (Дивись, наприклад, джерело у списку основної літератури).

3. Розгорнутий план-конспект фрагмента уроку чітко і акуратно оформлюється на стандартних аркушах паперу А4 (210x297). План-конспект фрагмента уроку складається з таких частин:

1) вступної, 2) основної, 3) списку опрацьованої літератури.

У вступній частині плану-конспекту фрагмента уроку формулюються його цілі (практична, освітні, розвивальні, виховні), а також зазначається обладнання, необхідне для ефективного вирішення поставлених задач.

Основна частина плану-конспекту фрагмента уроку містить зміст роботи вчителя і учнів, спрямований на вирішення поставленої практичної задачі і взаємопов'язаних з нею задач освіти, розвитку і виховання учнів на відповідному навчальному матеріалі.

Розробку основної частини плану-конспекту фрагмента доцільно здійснювати в опорі на моделі типових навчальних задач уроку; на основі переосмислення інформації базових методичних джерел (конспектів лекцій з методики, публікацій у фахових журналах, присвячених відповідним методичним питанням тощо); на основі узагальнення позитивного

педагогічного досвіду, в тому числі і власного, набутого під час педагогічної практики в школі.

Розгорнутий план-конспект фрагмента уроку *завершується* списком опрацьованої літератури: нормативних документів (держстандарт, програма), підручників з методики, посібників, та інших публікацій, які послуговували теоретичною або практичною методичною основою для розробки відповідного фрагмента уроку. Наприклад:

Література

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт. 2002. 207с.
2. Навчальні програми для 6-9 класів (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік)
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського**

Кафедра германської філології та методики викладання
іноземних мов
(повна назва кафедри)

**План - конспект уроку
з методики викладання англійської мови
до державного кваліфікаційного екзамену
«Теорія навчання та виховання»**
план-конспект за підручником англійської мови для 5 -го
класу за темою « Nature and Weather». Урок 5, С. 97-103.
(А.М. Несвіт, Англійська мова: Підручник для 5-го класу
закладів загальної середньої освіти. К.: Генеза , 2018).

Студента(ки) 4 року навчання
за першим (бакалаврським) рівнем
спеціальності 014
«Середня освіта (Мова і література (англійська))»
Бордюжа О.К.
(прізвище та ініціали)

Одеса -2024

4.2. Приклади практичних завдань що входять до структури державного кваліфікаційного екзамену «Методика викладання англійської мови»

1. Розробіть план-конспект за підручником англійської мови для 7-го класу за темою **“It's A Challenge!”** – **Unit 1, С. 10-14**. (Джоанна Коста, Мелані Вільямс Англійська мова: підручник для 7 класу закладів загальної освіти (з аудіосупроводом) К.: видавництво «Лінгвіст», 2023 Prepare).
2. Розробіть план-конспект за підручником англійської мови для 7-го класу за темою **“Spending money”** – **Unit 14, С. 80-84** (Джоанна Коста, Мелані Вільямс Англійська мова: підручник для 7 класу закладів загальної освіти (з аудіосупроводом) – К.: видавництво «Лінгвіст», 2023 Prepare).
3. Розробіть план-конспект за підручником англійської мови для 8-го класу за темою **“Family and Friends”** – **Unit 1, С. 18-30** (Оксана Карцюк Англійська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти К.: «Видавництво Астон», 2021).
4. Розробіть план-конспект за підручником англійської мови для 6-го класу за темою **“Planning a trip”** – **Unit 3, С. 30-37** (Амелія Уолкер, Ненсі Левіс, Олександр Любченко

Англійська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) К.: Видавництво «Ранок», 2023 Hip-Hip Hello!).

5. Критерії оцінювання відповідей здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня

Оцінювання відповідей здобувачів освіти відбувалася за шкалою ECTS.

Перше питання (відповідь на теоретичне питання) оцінюється за критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.
- точність виконання практичного завдання.

Друге питання (захист плану-конспекту уроку) оцінюється за критеріями:

- методична грамотність;
- здатність до обґрунтування методичних рішень;
- правильність оформлення плану-конспекту.

Оцінка «відмінно» (90-100балів) передбачає такі вимоги: відповідь студента повністю відповідає змісту питання. Усі основні проблеми визначені чітко. Студент досить вільно й коректно користується методичною термінологією. Він володіє повним запасом методичних термінів. Відповідь студента повністю відповідає змісту питання. Усі основні проблеми визначені чітко. Студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання. Він може викласти свою точку зору з проблем, що обговорюються. Студент досить вільно й коректно користується методичною термінологією. Він володіє повним запасом методичних термінів. Виконане студентом завдання є комунікативно-орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та враховує вікові особливості учнів. План-конспект уроку виконаний у відповідності з вимогами до поурочного планування щодо формулювання цілей уроку, визначення методичної структури та змісту уроку з урахуванням ступеня навчання. План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, оформлений у відповідності до вимог і включає всі необхідні компоненти.

Оцінка «добре»(74-89 балів) передбачає такі помилки: відповідь студента в основному відповідає змісту питання. Не всі

основні проблеми визначені чітко Основні проблеми розкриті недосить повно і ґрунтовно. Студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення. Він відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо ряду проблем. Студент в основному правильно використовує методичну термінологію. Невелика кількість термінологічних помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного. Виконане студентом завдання є комунікативно-орієнтованим, однак має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, врахування вікових особливостей учнів План-конспект уроку в основному виконаний методично грамотно, проте є незначні недоліки у дотриманні зазначених вимог Студент адекватно реагує на запитання екзаменатора. План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, включає всі необхідні компоненти, проте його оформлення має незначні недоліки

Оцінка «задовільно» (60-73бали) передбачає такі помилки: відповідь студента лише частково відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені нечітко. Студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення. Він не має своєї точки зору щодо більшості проблем. Студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що

ускладнює розуміння змісту викладеного. Він володіє обмеженим запасом методичних термінів. Виконане студентом завдання не є комунікативно-орієнтованим, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмій та врахування вікових особливостей учнів План-конспект уроку виконаний із значними недоліками стосовно зазначених вимог . Студент не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора. Він відчуває труднощі в обґрунтуванні вибору власних методичних рішень. План-конспект має значні недоліки як у мовному відношенні, так і в його оформленні, включає не всі необхідні компоненти.

Оцінка «незадовільно (59 та менше балів) передбачає: відповідь студента не відповідає змісту питання. Основні проблеми не визначені Основні проблеми не розкриті. Доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні. Студент майже не користується методичною термінологією. Його запас методичних термінів мінімальний Виконане студентом завдання не є комунікативно-орієнтованим, не відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмій та не враховує вікових особливостей учнів План-конспект уроку виконаний методично безграмотно. екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень План-конспект

не відповідає вимогам до його оформлення, містить велику кількість мовних помилок, не має всіх необхідних компонентів.

6. Зміст державного кваліфікаційного екзамену з навчальної дисципліни «Педагогіка»

Блок запитань з педагогіки націлений на виявлення уявлень студентів про особистість педагога сучасного освітнього закладу, головні тенденції розвитку педагогічної думки в історичному аспекті; головні педагогічні закони та закономірності, категорії педагогіки, основи педагогічних досліджень; усвідомлення дидактичних засад процесу навчання, закономірностей, методів, принципів і засобів навчання, видів і форм організації навчання; визначення основних положень сутності процесу виховання, видів і головних методів виховання, його основних напрямів, завдання і функції класного керівника. Кожне питання оцінюється окремо.

6.1.Критерії оцінювання відповідей здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня:

- **Відмінно (90 – 100 А)** – отримує добувач вищої освіти, який вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом педагогіки як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання

індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються впевненістю, повнотою, логікою та аргументованістю. Має міцні знання про: концептуальні засади педагогіки школи, систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання навчальної діяльності учнів; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позанавчальній діяльності. Здатний: оперувати базовими педагогічними знаннями; виявляти креативність у вирішенні освітньо-виховних ситуацій, адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Здатний застосовувати теоретичні.

- ***Добре (82-89 В)*** – одержує студент, який володіє навчальним матеріалом і основними науково-понятійними категоріями педагогіки як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та

колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються логікою та аргументованістю, хоча вони не завжди повні. Має знання про систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання навчальної діяльності учнів; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Здатний: оперувати базовими педагогічними знаннями; у більшості випадків виявляє застосовувати теоретичні знання для аналізу й класифікації явищ педагогічної дійсності.

- *Добре (74-81 С)* – отримує здобувач вищої освіти, який володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності. час педагогічного дослідження виявляє неточності, припускається незначних помилок в його аналізі. Має на достатньому рівні знання про систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної

педагогіки; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання навчальної діяльності учнів; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Не завжди виявляє творчість у вирішенні освітньо-виховних ситуацій, губиться в нестандартних ситуаціях. Подекуди виявляє вміння застосовувати теоретичні знання для аналізу й класифікації типових явищ педагогічної

- **Задовільно (64-73 D)** – одержує студент, який володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Має на задовільному рівні знання про систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; припускається помилок і визначенні основних принципів, методів і форм організації навчальної роботи, контролю й оцінювання навчальної діяльності учнів; має прогалини у знаннях щодо сутності, принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Усні відповіді неповні, вирізняються

неточністю, неаргументовані, припускається помилок у визначеннях. Не виявляє творчості у вирішенні освітньо-виховних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції. Частково демонструє вміння застосовувати теоретичні знання для аналізу й класифікації явищ педагогічної дійсності; намагається характеризувати й обґрунтовувати вибір форм і методів організації освітнього процесу в залежності від його мети й основних завдань, проте припускається помилок.

- **Задовільно (60-63 E)** – отримує здобувач вищої освіти має епізодичні знання про систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; припускається суттєвих помилок у визначенні основних принципів, методів і форм організації навчальної роботи, контролю й оцінювання навчальної діяльності учнів; мають прогалини знання щодо сутності, принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Усні відповіді неповні, неточні, неаргументовані, припускається значних помилок у визначеннях. Недоцільно обирає методи навчання і виховання відповідно до педагогічної ситуації; аналіз

освітньо-виховних ситуацій, що виникають, викликає значні труднощі. Не здатний у переважній більшості випадків у спостерігати і виявляти особливості здійснення професійної діяльності педагога; застосовувати теоретичні знання для аналізу й класифікації явищ педагогічної дійсності; характеризувати й обґрунтовувати вибір форм і методів організації освітнього процесу в залежності від його мети й основних завдань. Не виявляє вміння аналізувати результати освітнього процесу, узагальнювати й інтерпретувати їх.

- **Незадовільно (35-59 FX)** – одержує Студент не володіє навчальним матеріалом, не має знань про систему педагогічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; не може визначити основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи, контролю й оцінювання навчальної діяльності учнів; відсутні знання щодо сутності, принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Не вміє вирішувати нестандартні освітньо-виховні ситуації; не має власної позиції, не вміє правильно обирати методи навчання і виховання відповідно до педагогічної ситуації; застосовувати теоретичні знання для

аналізу й класифікації явищ педагогічної дійсності; характеризувати й обґрунтовувати вибір форм і методів організації освітнього процесу.

6.2. Питання до державного кваліфікаційного екзамену з навчальної дисципліни «Педагогіка»

1. Схарактеризувати становлення і розвиток педагогіки як науки.
2. Довести творчий характер педагогічної діяльності. Визначити сутність понять «професія» і «спеціальність».
3. Визначити сутність основних категорій педагогіки.
4. Розкрити основні ідеї Конституції України щодо освіти громадян, чинних Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепції НУШ.
5. Дати характеристику основних законів педагогіки.
6. Методи педагогічних досліджень та їх характеристика.
7. Схарактеризувати етапи і логіку педагогічних досліджень.
8. Розкрити сучасні методологічні підходи в педагогіці та схарактеризувати їх

9. Визначити чинники і рушійні сили розвитку особистості та схарактеризувати біологізаторські та соціологізаторські концепції розвитку людини.
10. Розкрити сутність професійної компетентності, педагогічної техніки і педагогічної позиції вчителя.
11. Визначити основні характеристики і вимоги до іміджу сучасного вчителя та його педагогічного артистизму.
12. Розкрити сутність і довести значення педагогічної майстерності вчителя та запропонувати шляхи її досягнення.
13. Визначити об'єктивні закономірності та принципи процесу організації навчання.
14. Схарактеризувати форми, види і моделі організації навчання.
15. Дати характеристику сучасних технологій навчання.
16. Схарактеризувати класифікації та розкрити характеристику форм організації навчання.
17. Розкрити закономірності і принципи процесу виховання.
18. Розкрити класифікацію методів виховання.
19. Розкрити сутність і функції роботи класного керівника.
20. Визначити основні напрями виховання школярів та схарактеризувати їх. Розкрити сутність і завдання

розумового, фізичного і трудового виховання учнів.
Запропонувати захід з фізичного або трудового виховання школярів.

21. Визначити роль і довести значення сім'ї у вихованні особистості дитини. Проаналізувати причини і способи подолання насильства в сім'ї і школі (булінг).
22. Схарактеризувати основні завдання морального і національно-патріотичного виховання в сучасній школі. Запропонувати захід з морального або національно-патріотичного виховання.
23. Схарактеризувати специфіку роботи з важковиховуваними й обдарованими дітьми в умовах ЗОШ.
24. Проаналізувати становлення і розвиток виховання у первісному суспільстві.
25. Схарактеризувати педагогічні ідеї періоду античності.
26. Дати характеристику педагогічних ідей епохи середньовіччя.
27. Проаналізувати педагогічну культуру епохи Відродження.
28. Схарактеризувати педагогічну думку України в XVII-XVIII ст.
29. Схарактеризувати педагогічну думку України XIX-XXI ст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борщовецька В.Д., Ігнатенко В.Д. Основи методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посіб. В.Д. Борщовецька, В.Д. Ігнатенко. Біла Церква: БНАУ, 2018. 122 с.
2. .Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання: [пер, з англійської / наук, ред, С.Ю.Ніколаєва). К: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Пабат М. А. Методика навчання іноземних мов: навч. посібник / М. А. Пабат, І. Ф. Будз, Я.В.Поченюк; МОН України, ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. Степана Дем'янчука», Каф. романо-герман. філології. Рівне : МЕГУ, 2023. 516 с.
5. Тарнопольський О. Б. Методика викладання ІМ та їх аспектів у вищій школі: підручник. О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.

6. Ніколаєва С.Ю. Організація курсу "Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах" у кредитно-модульній системі. Посібник. Ніколаєва С.Ю. К.: Ленвіт, 2008. 77 с.
7. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов: посібник . Ніколаєва С.Ю. К.: Ленвіт, 2008. 285 с.
8. Практикум з методики викладання німецької мови: посібник/ [Ніколаєва С.Ю., Гринюк Г.А., Сажко Л.А. та ін.]; кер. авторськ. колективу С.Ю. Ніколаєва. [2-вид.] К.: Ленвіт, 2007, 288 с.
9. Професійно-методична підготовка студентів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія / Н.В. Зінуківа, Л.В. Калініна, І.В.Самойлюкевич, Н.Р.Петранговська та ін. Д.: Вид-во ДУЕП, 2009. 494 с.
10. Тарнопольский О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. Навчальний посібник / Тарнопольский О.Б. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2005. 246 с.
11. Трубіцина О.М. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методика викладання основної іноземної мови» для

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))». Університет Ушинського. Одеса, 2021. 73 с.

12. Черниш В.В. Європейський досвід підготовки вчителя іноземної мови. К.: Ленвіт, 2008. 64 с.

13. Чинні програми з іноземних мов для вищих мовних навчальних закладів

14. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2004. – 350 p.

Інформаційні ресурси

1. Сайт бібліотеки імені В. І. Вернадського:

<http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Освіта в Україні. URL: <http://osvita-ua.net>

3. МОН України <https://mon.gov.ua/ua>

4. British Council Україна <http://www.britishcouncil.org.ua/>

5. Шкільний портал «Острів знань». URL: <http://ostriv.in.ua>

6. Все для вчителя. URL: <http://www.uroki.net>

7. Інформація педагогу. URL: <http://ped-inform.org.ua>

8. Українській освітній портал. URL: <http://teacher.in.ua/>

URL: <http://mysvitlit.at.ua>

9. Електронні версії підручників

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronniversiyi-pidruchnikiv/>

10. Поради та рекомендації щодо складання плану-коспекту

<https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-plan-uroku/>

11. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

Навчальне видання

Тетяна Євстафіївна Єременко
Ірина Анатоліївна Княжева
Ольга Михайлівна Трубіцина

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська))**

Авторська редакція

Підписано до друку 14.05. 2024 Формат 60×90 1/16.

Печать офсетна. Папір типографський № 3.

Тираж 100 примірників.